

सत्यमेव जयते

प्रधानमंत्री किसान सन्मान निधि योजनाનો लाभ मेळववा जेइत कुटुंब माटे मार्गदर्शन

F.A.Q.

(भुंजवता प्रश्नो)

कृषि, जेइत कल्याण अने सहकार विभाग, गुजरात सरकार
प्रधानमंत्री किसानसन्मान निधी (PM-KISAN)

FAQs

પ્રશ્ન	:	PM-KISAN યોજના એટલે શું?
જવાબ	:	PM-KISAN યોજના એટલે 'પ્રધાનમંત્રી કિસાન સન્માન નિધિ.
પ્રશ્ન	:	રાજ્યમાં આ યોજનાનો અમલ ક્યારથી ગણાશે?
જવાબ	:	રાજ્યમાં આ યોજના તા: ૦૧/૧૨/૨૦૧૮થી અમલમાં ગણાશે.
પ્રશ્ન	:	યોજનાનો ઉદ્દેશ શું છે?
જવાબ	:	૧. ભારત સરકારશ્રી દ્વારા ખેડૂતોની આવક વધારવાના ભાગરૂપે નાના અને સીમાંત ખેડૂતોને સહાયરૂપ થવા માટે ૧૦૦% કેન્દ્ર સહાયિત "પ્રધાનમંત્રી કિસાન સન્માન નિધિ" યોજના શરૂ કરવામાં આવેલ છે. ૨. ખેડૂતોને ખેત સામગ્રીની ખરીદી માટે નાણાકીય જરૂરીયાત પૂરી પાડી શકાય જેથી ખેડૂતો તેઓના પાકનું સંરક્ષણ કરી શકે અને પૂરતા ઉત્પાદન મારફત વર્ષના અંતે સુનિશ્ચિત આવક મેળવી શકે. ૩. આ યોજનાથી ખેડૂતોને તેઓના ખેતી ખર્ચ માટે ખાનગી ધિરાણદારોના વિષયકમાંથી રક્ષણ મળી રહેશે.
પ્રશ્ન	:	યોજનાનો લાભ કોણ લઈ શકે છે?
જવાબ	:	રાજ્યમાં ખેડાણ લાયક જમીન ધરાવતા જમીન ધારક ખેડૂત કુટુંબ આ યોજનામાં લાભાર્થી તરીકે ગણાશે.
પ્રશ્ન	:	ખેડૂત કુટુંબ ની વ્યાખ્યા શું છે?
જવાબ	:	જમીન ધારક ખેડૂત કુટુંબ એટલે "પતિ, પત્ની અને સગીર બાળકો (૧૮ વર્ષથી ઓછી વયના) કે જેઓ સંયુક્ત રીતે પોતાની ખેડાણ લાયક જમીન ધરાવતા" હોય તે ગણાશે અને તેમના હસ્તકની સંયુક્ત જમીનને લાભ માટે ગણતરીમાં લેવાની રહેશે.
પ્રશ્ન	:	ખેડૂત કુટુંબને કેટલી સહાય મળશે ? તથા કેટલા હપ્તામાં કઈ રીતે મળશે ?
જવાબ	:	ખેડૂત કુટુંબને પ્રતિ વર્ષ કુલ રૂ.૬૦૦૦/- ત્રણ સરખા હપ્તામાં સહાય ડાયરેક્ટ બેનીફીટ ટ્રાન્સફર (ડી.બી.ટી.) માધ્યમથી ચૂકવવામાં આવશે. જેનો પહેલો હપ્તો તારીખ ૦૧/૧૨/૨૦૧૮ થી ૩૧/૦૩/૨૦૧૯ના સમયગાળા માટેનો રહેશે.
પ્રશ્ન	:	સહાય મેળવવા માટે રેવન્યુ એકમ અંગે ખેડૂતની પાત્રતા કઈ રીતે નક્કી કરવાની રહેશે?
જવાબ	:	સહાય મેળવવા માટે એક ખેડૂત કુટુંબ એક કરતા વધુ રેવન્યુ એકમોમાં જમીન ધરાવતા હશે તો તે તમામ જમીનની ગણતરી ધ્યાને લઈ પાત્રતા નક્કી કરવાની રહેશે.
પ્રશ્ન	:	સહાય મેળવવા માટે જમીન ધારકતાની ગણતરી કઈ રીતે નક્કી કરવાની રહેશે?
જવાબ	:	યોજનાના લાભ માટે જમીન ધારકતાની ગણતરી માટે તા.૦૧.૦૨.૨૦૧૯ની સ્થિતિની જમીન ધારકતા ધ્યાને લેવાની રહેશે.
પ્રશ્ન	:	સહાય મેળવવા માટે વારસાઈ બાબતે ખેડૂતની પાત્રતા તથા લાભની કઈ જોગવાઈ રહેશે ?
જવાબ	:	સહાય મેળવવા અર્થે જમીન ધારકના મૃત્યુના કારણે વારસાઈથી માલિકી હક્ક ટ્રાન્સફર સિવાયના કિસ્સામાં આગામી પાંચ વર્ષ સુધીના કોઈ પણ નવા જમીન ધારકને આ લાભ

	<p>મળવાપાત્ર રહેશે નહિ. તા.૦૧.૧૨.૨૦૧૮ થી તા.૦૧.૦૨.૨૦૧૯ સુધીના સમયગાળામાં જમીન ધારક તરીકે નોંધાયેલ જમીન ધારકને લેન્ડ રેકોર્ડમાં જમીન ધારણ કર્યા અંગેની નોંધણી તારીખથી લાભ મળવાપાત્ર થશે, આવા કિસ્સાઓ કે જ્યાં ખરીદી, વારસાઈ, વસિયતનામા, ભેટ સહિતના કારણોએ ખેડાણ લાયક જમીનની માલિકીના હક્ક તા.૦૧.૧૨.૨૦૧૮ થી તા.૩૧.૦૧.૨૦૧૯ના સમયગાળામાં ટ્રાન્સફર થયા હોય તેવા કિસ્સામાં નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ના પ્રથમ હપ્તા માટે ટ્રાન્સફર તારીખથી તા.૩૧.૦૩.૨૦૧૯ સુધીના સમયગાળા માટે ચાર મહિનાના પ્રમાણમાં સપ્રમાણ લાભ મળવા પાત્ર થશે.</p>
પ્રશ્ન	: આ યોજનાનો લાભ કોને મળવાપાત્ર થશે?
જવાબ	: <p>ખેડાણ લાયક જમીન ધરાવતા જમીન ધારક ખેડૂત કુટુંબ ની પાત્રતા માટે નીચેની બાબતો ધ્યાનમાં લેવાની રહેશે.</p> <p>(અ) વ્યક્તિગત ખેડૂત તરીકે ખેડાણ લાયક જમીન ધારણ કરેલી હોય.</p> <p>(બ) લેન્ડ રેકોર્ડમાં એક કરતા વધુ જમીન ધારક ખેડૂત કુટુંબના નામ હોય અને ખેડાણ લાયક જમીન ધરાવતા હોય તે કિસ્સામાં રેકોર્ડમાં નામ ધરાવતા તમામ સ્વતંત્ર ખેડૂત કુટુંબને લાભ મળવા પાત્ર રહેશે.</p>
પ્રશ્ન	: કેવા ખેડૂત કુટુંબને સહાય મળવાપાત્ર નથી?
જવાબ	: <p>યોજનામાં લાભ માટે ગેર પાત્રતા</p> <p>(અ) નીચે દર્શાવેલ ઉચ્ચ આર્થિક દરજ્જો ધરાવતા ખેડૂત કુટુંબ લાભ માટે ગેરપાત્ર ઠરશે.</p> <p>(બ-૧) સંસ્થાકીય જમીનધારકો</p> <p>(બ-૨) જમીન ધારક ખેડૂત કુટુંબમાંની કોઈ એક અથવા વધુ વ્યક્તિ કે જેઓનો નીચેના પૈકી કોઈમાં સમાવેશ થતો હોય;</p> <ol style="list-style-type: none"> વર્તમાન અને ભૂતપૂર્વ તમામ બંધારણીય હોદ્દો ધરાવતા વ્યક્તિ વર્તમાન અને ભૂતપૂર્વ મંત્રીશ્રી/રાજ્ય કક્ષાના મંત્રીશ્રી, વર્તમાન અને ભૂતપૂર્વ લોકસભા/રાજ્યસભા/વિધાનસભાના સભ્યશ્રી, વર્તમાન અને ભૂતપૂર્વ મહાનગરપાલિકાના મેયરશ્રી અને વર્તમાન અને ભૂતપૂર્વ જિલ્લા પંચાયતના અધ્યક્ષશ્રી સેવારત અને નિવૃત્ત (તમામ) - કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારના મંત્રાલય/ કચેરીઓ/ વિભાગો અને તેની ક્ષેત્રીય કચેરીઓ, કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકાર હસ્તકનાં તમામ જાહેર સાહસોના, કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકાર હસ્તકની તમામ સ્વાયત્ત અને સંલગ્ન સંસ્થાઓના તેમજ સ્થાનિક સંસ્થાઓના નિયમિત (મલ્ટી ટાસ્કિંગ સ્ટાફ/ વર્ગ-૪/ ગ્રુપ- ડી સિવાયના) તમામ અધિકારી, કર્મચારી બ-૨/૩ પૈકીના તમામ વય નિવૃત્ત/ નિવૃત્ત પેન્શનધારકો કે જેઓ પ્રતિ માસ રૂ. ૧૦,૦૦૦/- કે તેથી વધુ પેન્શન મેળવતાં હોય (મલ્ટી ટાસ્કિંગ સ્ટાફ/ વર્ગ-૪/ ગ્રુપ- ડી

	<p>સિવાયના)</p> <p>પ. છેલ્લા આકારણી વર્ષમાં ઇન્કમેટેક્સ ચૂકવેલ કરદાતા</p> <p>ડ. વ્યવસાયિકો જેવા કે ડોક્ટર, એન્જિનિયર, વકીલ, ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અને આર્કિટેક્ટ કે જેઓ વ્યવસાયિક સંસ્થાઓ સાથે નોંધણી ધરાવતા હોય અને પ્રેક્ટિસ સ્વરૂપે વ્યવસાય ધરાવતા હોય. ગેર પાત્રતા યાદીમાં સમાવેશ થતો નથી એ અંગે અરજી કરતાએ રજૂ કરેલ એકરારનામાને આધારે લાભાર્થી તરીકેની પાત્રતા નક્કી કરવાની રહેશે.</p>
પ્રશ્ન	: આ યોજનાની અમલીકરણ પધ્ધતિ શું છે?
જવાબ	: આ યોજનાના અમલીકરણ માટે ખેડૂતની ડેટા એન્ટ્રી, એકરારનામું, ગ્રામસભામાં મંજૂરી, ગ્રામસભામાં મંજૂરી આધારે પોર્ટલ પર યાદીનું આખરીકરણ, યાદીનું સબમિશન, જિલ્લા કક્ષાએથી યાદીનું ભારત સરકારશ્રીના પોર્ટલમાં સબમિશન તેમજ રાજ્ય કક્ષાએથી યાદીનું ભારત સરકારશ્રીના પોર્ટલમાં સબમિશન કરવાનું રહેશે.
પ્રશ્ન	: આ યોજનાનાં ખેડૂતની ડેટા એન્ટ્રી માટે શું કરવાનું રહેશે?
જવાબ	: યોજના માટેના પોર્ટલ https://www.digitalgujarat.gov.in/ ના માધ્યમથી પાત્રતા ધરાવતા જમીન ધારક જ ખેડૂત કુટુંબની ઓનલાઈન અરજી કરવાની રહેશે. <ul style="list-style-type: none"> ગ્રામ્ય કક્ષાએથી ડેટા એન્ટ્રી વિલેજ કોમ્પ્યુટર એન્ટરપ્રિનીયોર (વી.સી.ઈ.), દુધ મંડળી, સહકારી મંડળી, અન્ય કોઈ સરકારી અથવા સહકારી સંસ્થા/વ્યક્તિને લોગિન ફાળવેલ હોય, તેના મારફત કરવાની રહેશે. અરજી માટે જે ગામમાં જમીન ધારણ કરતા હોય તે ગામના અથવા તો સ્થાનિક વહીવટી તંત્ર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યા હોય તે ગામના નક્કી કરેલ ડેટા એન્ટ્રી કેન્દ્ર પર જઈ અરજી કરવાની રહેશે.
પ્રશ્ન	: ખેડૂતની કઈ કઈ વિગતો જરૂરી રહેશે ?
જવાબ	: અરજીમાં જમીન ધરાવતા અંગેની વિગતો સહિત નામ, જાતિ, આધારકાર્ડ નંબર, મોબાઇલ નંબર, બેંક એકાઉન્ટની વિગત જરૂરી રહેશે.
પ્રશ્ન	: ઓન લાઇન અરજી કર્યા બાદ લાભાર્થીએ શું કરવાનું રહેશે ?
જવાબ	: અરજી સબમિટ થયેથી અરજીકર્તાએ એ વિગતો સહિતનું ફોર્મ અને સંલગ્ન એકરારનામાની પ્રિન્ટ લઈ સહી કરી બેન્ક એકાઉન્ટ વિગત માટે ચેક/પાસબુકની નકલ અને આધારકાર્ડની સ્વ-પ્રમાણિત નકલ ડેટા એન્ટ્રી કેન્દ્ર ખાતે જમા કરાવવાની રહેશે.
પ્રશ્ન	: તમામ વિગતો/દસ્તાવેજો કોને જમા કરાવવાના રહેશે?
જવાબ	: તમામ વિગતો/દસ્તાવેજો તલાટીને જમા કરાવવાના રહેશે.
પ્રશ્ન	: ખેડૂત કુટુંબ સિવાય અન્ય કોઈ એકરારનામું રજૂ કરી શકશે ?
જવાબ	: જમીન ધારક ખેડૂત કુટુંબ પૈકી લેન્ડ રોકર્ડ પર નામ ધરાવતા વ્યક્તિ જો ગામમાં ન હોય અથવા ગામમાં રહેતા ન હોય તો તેમના વતી ખેડૂત કુટુંબ પૈકીના અન્ય પુખ્ત વ્યક્તિ એકરારનામું રજૂ કરી શકશે. જમીન ધારક ખેડૂત કુટુંબ પૈકી લેન્ડ રોકર્ડ પર નામ ધરાવતા વ્યક્તિ સિવાય એ ખેડૂત કુટુંબ પૈકીની અન્ય કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા એકરારનામું કરવામાં આવતું હોય તો એ અંગે એકરારનામાની નીચે નામ સહિતની વિગતની નોંધ કરવાની રહેશે.

પ્રશ્ન	:	લાભાર્થીની યાદી કોણ મંજૂર કરશે ?
જવાબ	:	પોર્ટલ પર ખેડૂત કુટુંબ તરફથી આપવામાં આવેલ વિગતો અને એકરારનામાને આધારે લાભાર્થીઓની યાદી તૈયાર કરવામાં આવશે. જેની તલાટી ધ્વારા ગ્રામસભામાં મંજૂરી મેળવવાની રહેશે.
પ્રશ્ન	:	લાભાર્થીની યાદી આખરી કઈ ગણાશે ?
જવાબ	:	લાભાર્થી અંગેની યાદી ગ્રામ સભાએ મંજૂર કરેલ હશે એ આખરી ગણાશે.
પ્રશ્ન	:	અરજી અંગે અથવા અરજી કર્યા બાદ અથવા લાભ મળવા ન મળવા અંગે ફરિયાદ કરી શકાશે? અને ફરીયાદ કોને કરી શકાશે ?
જવાબ	:	હા, ફરીયાદ કરી શકાશે. ફરિયાદના નિરાકરણ માટે તાલુકા અમલીકરણ, મોનિટરીંગ અને ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ અથવા જિલ્લા અમલીકરણ, મોનિટરીંગ અને ફરિયાદ નિવારણ સમિતિને ફરીયાદ કરી શકાશે.
પ્રશ્ન	:	ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ વિષે લોકોને કઈ રીતે ખબર પડશે ?
જવાબ	:	ફરીયાદ નિવારણ સમિતિ અંગે લોકોને જાણ થાય તે માટે ગ્રામ સભામાં આ અંગેની માહિતી આપવાની રહેશે. તેમજ યોગ્ય માધ્યમથી આ અંગે પ્રચાર પ્રસાર થાય તે જિલ્લા કલેક્ટરે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવશે.
પ્રશ્ન	:	ફરિયાદ નો નિકાલ કેટલા સમયમાં થશે ?
જવાબ	:	ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ ફરિયાદ મળ્યાના બે અઠવાડિયાની અંદર યોગ્યતાના આધાર પર ફરિયાદનો નિકાલ કરશે.
પ્રશ્ન	:	એક ખાતામાં (૮-અ) એક થી વધુ ખેડૂત કુટુંબ આવતા હશે તો દરેક ખેડૂત કુટુંબને લાભ મળશે?
જવાબ	:	હા, એક ખાતામાં એકથી વધુ ખેડૂત કુટુંબ આવતા હશે, તો પણ દરેક કુટુંબદીઠ રૂ. ૬૦૦૦/- ની સહાય મળવાપાત્ર થશે. ખાતામાં જેટલા કુટુંબ થશે તેટલા તમામ કુટુંબદીઠ ૬૦૦૦/- મુજબ દરેક કુટુંબને લાભ મળશે.
પ્રશ્ન	:	વ્યક્તિગત ખેડૂતને કેટલી જમીન હોય તો સહાય મળે?
જવાબ	:	વ્યક્તિગત ખેડૂત તરીકે ખેડાણ લાયક જમીન ધારણ કરેલી હોય તો સહાય મળવાપાત્ર છે.
પ્રશ્ન	:	જો લાભાર્થી ગામમાં રહેતો ના હોય તો તેવા કિસ્સામાં શું કરી શકાય?
જવાબ	:	જમીન ધારક ખેડૂત કુટુંબ પૈકી લેન્ડ રોકોર્ડ પર નામ ધરાવતા વ્યક્તિ જો ગામમાં ન હોય અથવા ગામમાં રહેતા ન હોય તો તેમના વતી ખેડૂત કુટુંબ પૈકીના અન્ય પુખ્ત વ્યક્તિ એકરારનામું રજૂ કરી શકશે. જે માટે એકરારનામું કરનાર વ્યક્તિએ પોતાનું નામ અને જમીન ધારક સાથેનો સબંધ એકરારનામાના નીચે ઉલ્લેખ કરવાનો રહેશે.
પ્રશ્ન	:	આ યોજનાનો લાભ લેવા માટે કોણ અરજી કરી શકે ?
જવાબ	:	ખેડૂત કુટુંબ પૈકી પતિ અથવા પત્ની જેના નામે વધારે જમીન હોય તે અથવા જે મોટી ઉંમરના હોય તે આ યોજના હેઠળ લાભ મેળવવા માટે અરજી કરી શકે.
પ્રશ્ન	:	આ યોજનાનો લાભ લેવા માટે અન્ય કોઈ જેવા કે મિત્ર કે સગા ખેડૂત વતી અરજી કરી શકે ?
જવાબ	:	ના
પ્રશ્ન	:	તાલુકા કક્ષાએ આ યોજનાના અમલીકરણ, મોનીટરીંગ અને ફરિયાદ નિવારણ માટે કઈ

	સમિતિ કાર્યરત રહેશે?
જવાબ :	તાલુકા કક્ષાએ આ યોજનાના અમલીકરણ, મોનીટરીંગ અને ફરિયાદ નિવારણ માટે તાલુકા અમલીકરણ, મોનીટરીંગ અને ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ કાર્યરત રહેશે જેની સંરચના નીચે મુજબ છે. <ul style="list-style-type: none"> - પ્રાંત અધિકારીશ્રી - અધ્યક્ષ - તાલુકા વિકાસ અધિકારીશ્રી - સભ્ય - વિસ્તરણ અધિકારી (સહકાર/ખેતી) - સભ્ય - મામલતદારશ્રી - સભ્ય સચિવ
પ્રશ્ન :	જિલ્લા કક્ષાએ આ યોજનાના અમલીકરણ, મોનીટરીંગ અને ફરિયાદ નિવારણ માટે કઈ સમિતિ કાર્યરત રહેશે?
જવાબ :	જિલ્લા કક્ષાએ યોજનાના અમલીકરણ, મોનીટરીંગ અને ફરિયાદ નિવારણ માટે જિલ્લા અમલીકરણ, મોનીટરીંગ અને ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ કાર્યરત રહેશે જેની સંરચના નીચે મુજબ છે. <ul style="list-style-type: none"> - જિલ્લા કલેક્ટરશ્રી - અધ્યક્ષ - જિલ્લા વિકાસ અધિકારીશ્રી - સભ્ય - નિયામકશ્રી, જિલ્લા ગ્રામ વિકાસ એજન્સી- સભ્ય - જિલ્લા ખેતીવાડી અધિકારીશ્રી - સભ્ય - જિલ્લા આંકડા અધિકારીશ્રી - સભ્ય - જિલ્લા રજિસ્ટારશ્રી - સભ્ય - એન.આઇ. સી. પ્રતિનિધિ- સભ્ય - નિવાસી અધિક કલેક્ટર શ્રી - સભ્ય સચિવ
પ્રશ્ન :	રાજ્ય કક્ષાએ આ યોજનાના ફરિયાદ નિવારણ માટે કઈ સમિતિ કાર્યરત રહેશે?
જવાબ :	રાજ્ય કક્ષાએ યોજનાના ફરિયાદ નિવારણ માટે રાજ્ય ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ કાર્યરત રહેશે જેની સંરચના નીચે મુજબ છે. <ul style="list-style-type: none"> - અધિક મુખ્ય સચિવ શ્રી (કૃષિ) - અધ્યક્ષ - અધિક મુખ્ય સચિવશ્રી (રેવન્યુ) - સભ્ય - અગ્ર સચિવશ્રી (પંચાયત) - સભ્ય - ખેતી નિયામકશ્રી - સભ્ય - ચીફ એક્ઝ્યુક્યુટિવ ઓફિસર (પી.એમ. કિસાન ગુજરાત) - સભ્ય સચિવ
પ્રશ્ન :	યોજનાના રાજ્યવ્યાપી અમલીકરણ અને સુપરવિઝન માટે રાજ્ય કક્ષાએ કઈ સમિતિ કાર્યરત રહેશે?
જવાબ :	આ યોજનાના રાજ્યવ્યાપી અમલીકરણ અને સુપરવિઝન માટે રાજ્ય કક્ષાએ કમિટી કાર્યરત રહેશે. જેની સંરચના નીચે મુજબ છે. <ul style="list-style-type: none"> - મુખ્ય સચિવશ્રી - અધ્યક્ષ

	<ul style="list-style-type: none"> - અધિક મુખ્ય સચિવ શ્રી (કૃષિ) - સહ અધ્યક્ષ - અધિક મુખ્ય સચિવશ્રી (રેવન્યુ) - સભ્ય - અગ્ર સચિવશ્રી (પંચાયત) - સભ્ય - સચિવશ્રી (સહકાર) - સભ્ય - સચિવશ્રી (વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી) - સભ્ય - સચિવશ્રી (ખર્ચ) નાણાં વિભાગ - સભ્ય - ખેતી નિયામકશ્રી - સભ્ય - એન.આઇ. સી. પ્રતિનિધિ- સભ્ય - ચીફ એક્ઝ્યુક્યુટિવ ઓફિસર (પી.એમ. કિસાન ગુજરાત) - સભ્ય સચિવ
--	---